

5è de Primària

Fem l'animal

Llengua de Cicle Superior

Llengua de Cicle Superior / Fem l'animal

Projecte Llengua de la Fundació Privada Educativa
Vedruna-Barcelona

Escoles participants:

Escola Vedruna Artés
Escola Vedruna de Berga
El Carme-Vedruna de Manlleu
El Carme de Sabadell
Escorial Vic
Vedruna-Àngels Barcelona

Assessorament: Assumpta Fargas i Teresa Puntí
(Universitat de Vic)

Autors: Montse Caballeria, Meritxell Martí,
Lourdes Molet, Montserrat Soler, Dolors Padrós.
Coordinació: Ramon Rial

Primera edició: novembre 2011

© de l'edició: Fundació Privada Educativa
Vedruna-Barcelona

© dels textos: els seus autors

© de les fotografies: els seus autors

© de les il·lustracions: els seus autors

Disseny Gràfic: casals i cots / diacdiseny

Impressió: Gràfiques Diac Vic

Dipòsit Legal: B-32023-2011

ISBN-13: 978-84-939008-4-7

Tots els drets reservats. Cap part d'aquest llibre no
podrà ésser reproduïda per cap mitjà sense prèvia
autorització escrita de l'editor.

1/ Activitat individual

2/ Activitat en parelles

3/ Activitat en petit grup

4/ Activitat col·lectiva

5/ Activitat d'avaluació

6/ Activitat d'ampliació

7/ Activitat de resposta tancada
(remissió a la consulta del solu-
cionari)

8/ Remissió a una pàgina o mate-
rial del curs o cicle

9/ Activitat de reforç

10/ Llegeix

11/ Investiga

12/ Escriu

13/ Exposa oralment

14/ Escolta (material àudio)

15/ Enregistra't (veu)

16/ Consulta al diccionari

Icones d'agrupament

1 2 3 4

Icones d'activitat

5 6 7 8 9

Icones de procediment

10 11 12 13 14

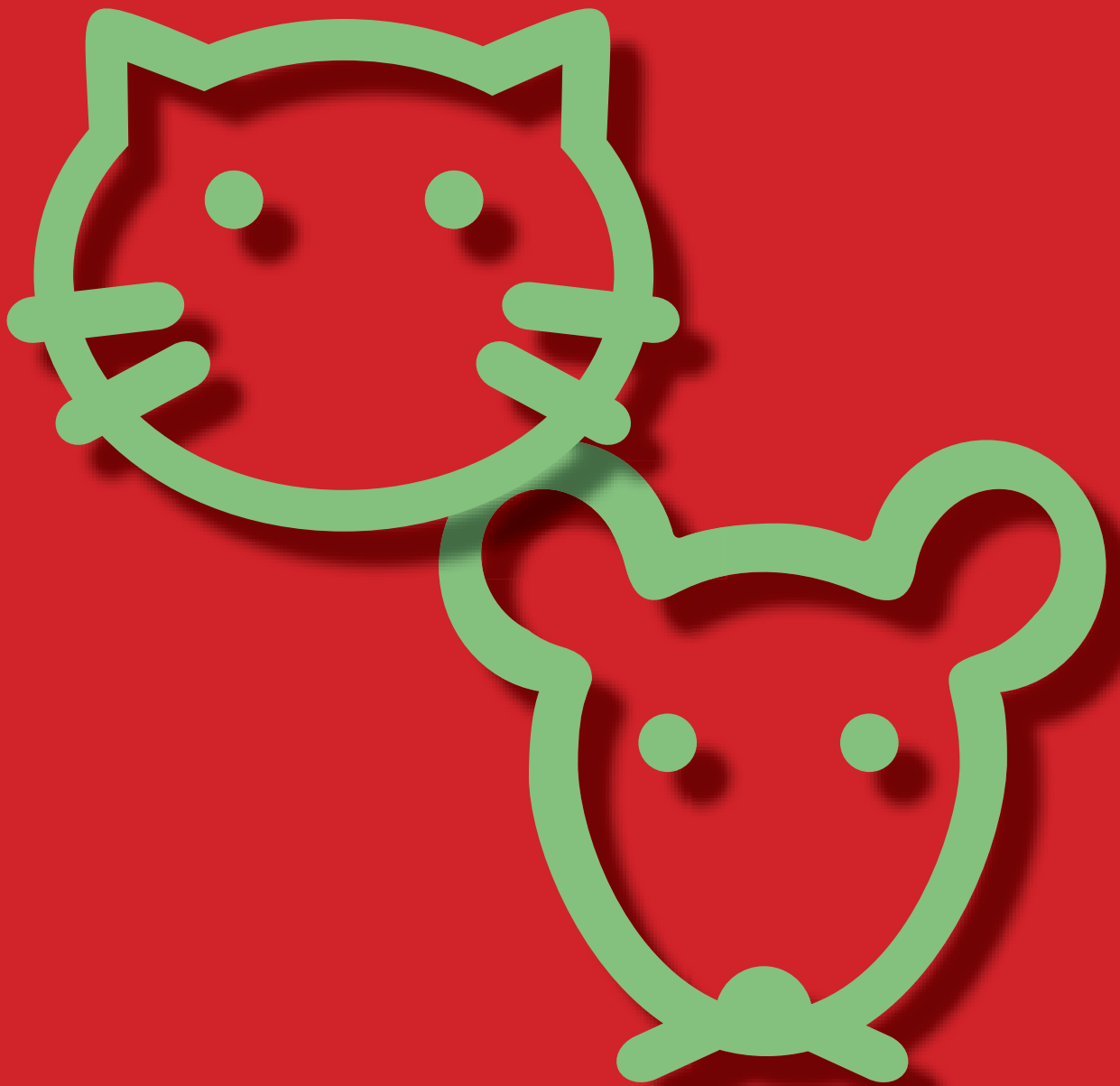

15 16

5è de Primària

Unitat 3

La faula

Índex

UNITAT 3

La faula

Contingut	Apartat de la <i>Dimensió comunicativa</i>	Activitat Núm.	Pàgina
La faula	Llegir i comprendre		1
La faula: <i>La guineu i la cigonya</i>	Llegir i comprendre	1	1
Comprensió oral	Llegir i comprendre	2	1
La faula: <i>L'ase vestit amb la pell de lleó</i>	Llegir i comprendre	3	2
Vocabulari de la lectura	Lèxic	4	3
Comprensió lectora	Lèxic	5	3
Frases fetes	Lèxic	6	4
Frases fetes	Lèxic	7	4
Crit característic de cada animal	Lèxic	8	5
Refranys	Lèxic	9	6
Estructura d'una faula	Llegir i comprendre	-	7
La faula: <i>La llebre i la tortuga</i>	Llegir i comprendre	10	7
Estructura: <i>La llebre i la tortuga</i>	Llegir i comprendre	11	7
Faules i moralitats	Llegir i comprendre	12	8
La faula: <i>La cigala i la formiga</i>	Llegir i comprendre	13	10
La faula: <i>La cigala i la formiga</i>	Llegir i comprendre	14	10
La faula: <i>La cigala i la formiga</i>	Llegir i comprendre	15	11
La faula: <i>La cigala i la formiga</i>	Llegir i comprendre	16	11
L'adjectiu	Gramàtica	-	13
Els adjectius d'una terminació	Gramàtica	-	13
Els adjectius de dues terminacions	Gramàtica	-	14
Els adjectius: exercicis	Gramàtica	17	14
Els adjectius: exercicis	Gramàtica	18	15
Els adjectius: exercicis	Gramàtica	19	15
Els adjectius: exercicis	Gramàtica	20	16
Comparacions	Gramàtica	21	16
Comparacions	Gramàtica	22	17
Els adjectius : exercicis	Gramàtica	23	17

Índex

Els adjectius : exercicis	Gramàtica	24	17
Sinònims	Gramàtica	25	18
Fem memòria: el diàleg	Escriure	-	19
Fem memòria: signes de puntuació	Escriure	-	19
Fem de faulistes	Escriure	-	20
La faula: preparació	Escriure	26	21
La faula: primer esborrany	Escriure	27	22
La faula: autocorrecció	Escriure	28	24
La faula	Escriure	29	24
Fem memòria: expressió oral	Escriure	-	24
La faula: assaig	Escriure	30	24
La faula: expressió oral	Escriure	31	24
Essa sorda	Ortografia	-	25
Essa sorda : exercicis	Ortografia	32	26
Essa sorda : exercicis	Ortografia	33	26
Essa sorda : exercicis	Ortografia	34	26
Dictat preparat	Ortografia	35	27
Essa sorda: exercicis	Ortografia	36	28
Fem memòria: -Ç / -S final	Ortografia	-	28
Essa sorda: exercicis	Ortografia	37	28
Els determinants	Gramàtica	-	29
Els articles	Gramàtica	-	29
Els articles: exercicis	Gramàtica	38	32
Els articles: exercicis	Gramàtica	39	32
Els articles: exercicis	Gramàtica	40	32
Els articles: exercicis	Gramàtica	41	33
Dictat preparat	Gramàtica	42	33
Els articles : exercicis	Gramàtica	43	33
Els demostratius	Gramàtica	-	34
Els demostratius: exercicis	Gramàtica	44	34
Els demostratius: exercicis	Gramàtica	45	34
Els possessius	Gramàtica	-	35
Els possessius: exercicis	Gramàtica	46	35
Els determinants: exercicis	Gramàtica	47	36

Llegir i comprendre

La faula

Els animals els troben en molts gèneres literaris. Segur que tots sabeu contes on surten animals... Sabríeu algun títol?

Fixem-nos que, en aquests contes que hem dit, conviuen persones i animals: la Caputxeta i el llop, la Rinxols d'or i els tres óssos... Hi ha un gènere en el qual tots els personatges són animals. És la faula. En sabeu alguna?

En aquest tema treballarem la faula, per grups n'escriurem una i la llegirem als companys de Cicle Mitjà.

1. Ara escoltarem una faula que porta per títol *La guineu i la cigonya*. De què creieu que anirà aquesta faula? Què passarà? Els seus protagonistes seran amics? Quin serà més llest? Tota faula té una moralitat o reflexió que es desprèn de les actuacions dels personatges. Quina creus que hi haurà en aquesta faula? Escolta-la amb atenció per descobrir-ho

<http://www.youtube.com/watch?v=loHXTJU-Lzg>

2. Contesta:

Ara que has escoltat la faula, canviaries les respostes que has donat a les preguntes anteriors? Què canviaries? Per què?

.....

.....

Explica la moralitat d'aquesta faula.

.....

.....

Les faules, protagonitzades generalment per animals, és un dels gèneres literaris més antics que existeixen. Tenen com a finalitat que qui les llegeixi n'apregui alguna cosa. Això s'anomena moralitat o ensenyament.

3. Llegeix amb atenció la següent faula ja que després hauràs de respondre unes preguntes per comprovar si l'has entès bé. En aquest text hi trobaràs unes paraules subratllades, atura la lectura, busca-les al diccionari i copia el seu significat a l'exercici 4.

L'ase vestit amb pell de lleó

Un dia, un ase va trobar una paquet en el camí que contenia una pell de lleó. L'ase es va posar tan content que es va vestir amb la pell mentre exclamava:

— Magnífic! Just el que cercava!

I tot seguit se'n va anar a **admirar** el seu **reflex** a l'aigua d'una **deu** propera.

— Ara sóc un lleó! Ensenyaré a tothom a no riure's de mi mai més!

I dit això l'ase es va encaminar cap al bosc amb aire de superioritat.

El primer animal que es va trobar va ser un porc senglar. El pobre senglar es va espantar de tal manera que **va sortir cames ajudeu-me**, es va estavellar contra un arbre i va caure sense sentit.

— Com n'és de divertit! — va exclamar l'ase tot satisfet de la seva disfressa.

Poc després, es va creuar amb una guineu que, al veure'l, es va **quedar petrificada** de terror.

— Senyor lleó! Vós sou un animal digne i noble! Us ho suplico! No em devoreu! — va implorar la guineu.

En poc temps el bosc sencer era pres d'una gran confusió a causa d'aquest fals lleó. **Atemorits**, els micos volaven de branca en branca i els conills fugien.

— Com m'ho estic passant de bé! - es va tornar a dir l'ase per a ell mateix. — Si **rugís** com un lleó, encara els faria més por!

I es va posar a rugir ... o com a mínim això pensava ell!

Perquè el seu rugit semblava més aviat un bram!

— Escolteu, escolteu tots! El lleó no rugeix, sinó que **brama!** — va exclamar un ós rentador—.

No és un lleó, sinó un ase disfressat de lleó!

I fou així com els animals del bosc descobriren l'engany de l'ase!

Un mar de contes

<http://www.totcontes.com>

Lèxic

4. Busca al diccionari el significat d'aquestes paraules i escriu què signifiquen en el context d'aquesta faula:

Admirar:

.....

Reflex:

.....

Deu:

.....

Atemorir:

.....

5. Contesta les preguntes sobre la faula anterior:

Què diu l'ase quan troba la pell?

- a) Quina pell més tova!
- b) És el que buscava!
- c) Qui ha deixat això?

En quin ordre apareixen els següents animals en el text?

conills – porc senglar – ós rentador – guineu – micos

Com descobreix l'ós rentador que l'ase no és un lleó?

- a) Perquè li veu la cua.
- b) Perquè no té cabellera.
- c) Perquè brama.

Lèxic

Quina moralitat té aquesta falla?

- a) Una disfressa pot enganyar, però les paraules no.
- b) Sigues llest i disfressa't de lleó.
- c) L'ós rentador és més llest que l'ase.

6. En parelles, expliqueu el significat de les següents frases:

“Va sortir cames ajudeu-me”

Significat:

“Quedar petrificada”

Significat:

---

7. Relaciona aquestes frases fetes amb el seu significat:

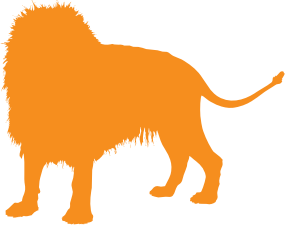
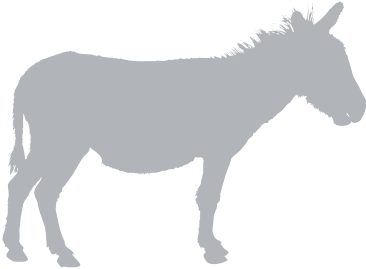

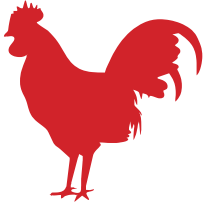
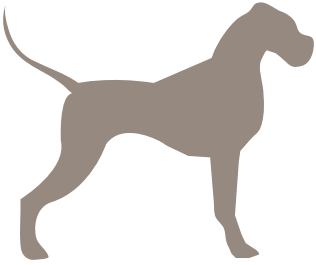

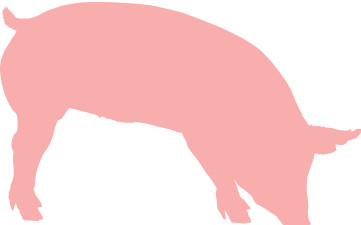
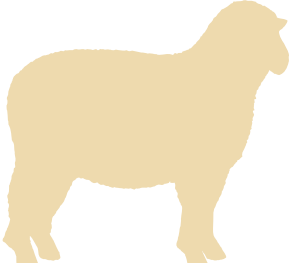
Estar amb l'aigua al coll.
Treure's el barret.
Cosir-se la boca.
Rentar-se les mans.
Pujar la mosca al nas.
Buscar cinc peus al gat.

No voler saber-ne res.
Complicar les coses.
Felicitar algú que ha fet alguna cosa ben feta.
Callar.
Enfadar-se.
Trobar-se en una gran dificultat.

Lèxic

8. Cada espècie animal té un crit característic que rep un nom i la seva corresponent onomatopeia. Completa la taula.

		
El lleó <i>rugeix</i>	L'ase <i>brama</i>	El pollet
<i>grrrrr!</i>	<i>ia ia</i>	
		
El gall	El gos	El gat
		
El colom	El porc	El xai

9. És freqüent trobar refranys amb animals:

- a) Gos que lladra no mossega.
- b) Quan el gat dorm, les rates ballen.

Explica el significat d'aquests refranys.

a) .....

.....

.....

.....

b) .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Llegir i comprendre

Estructura d'una faula

Una faula consta de les següents parts:

- **Introducció:** presentació dels personatges i conflicte que han de resoldre.
- **Nus:** explicació de les accions per resoldre el conflicte.
- **Desenllaç:** resolució del conflicte.
- **Moralitat:** reflexió que es desprèn de les actuacions dels personatges. Pot estar escrita al final del text o s'ha de deduir.

10. A continuació hi ha una faula resumida en sis seqüències breus. Ordena-les i comenta el teu resultat amb els companys.

La llebre i la tortuga

	La tortuga es proclamà vencedora.	
	La llebre al veure com n'era d'enrere la tortuga, va aturar-se a descansar	
	La tortuga li proposa fer una competició.	
	La tortuga no va deixar mai de caminar a pas lent però constant, avançava tranquil·la cap a la meta.	
	Un dia una llebre es burlava de la lentitud al caminar d'una tortuga.	
	La llebre accepta el repte.	

Un mar de contes

<http://www.totcontes.com>

11. Marca amb diferents colors les seqüències que es refereixen al plantejament, nus i desenllaç.

Llegir i comprendre

12. Llegeix les faules que hi ha més avall i relaciona-les amb les següents moralitats. Després posa-ho amb comú i justifiqueu les respostes.

Moralitats:

- Qui prepara trampes contra els innocents, és el primer a caure-hi.
- Al tractar d'emprendre una acció, analitza primer les conseqüències.
- No imitis als més grans, si encara no tens les condicions per fer-ho.
- No traslladis la culpa als altres del que no ets capaç de fer.

Faula 1:

Dues granotes vivien en un bonic pantà, però quan va arribar l'estiu es va assecar, motiu pel qual el van abandonar per buscar-ne un altre que tingués aigua.

Pel camí van trobar un pou molt profund ple d'aigua. En veure'l, una granota va dir a l'altra:

— Amiga, baixem totes dues dins d'aquest pou!

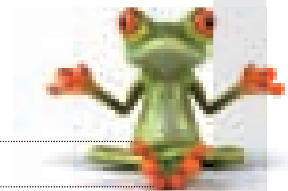
— Però, i si també s'asseca l'aigua d'aquest pou? Com creus que pujariem aleshores? – Va dir la companya.

Moralitat:

Faula 2:

Hi havia un vegada una guineu que tenia molta gana. Penjant d'una parra va veure uns deliciosos penjolls de raïm i va voler agafar-los. Com que estaven

molt enlaire i no hi arribava, va exclamar tot allunyant-se:

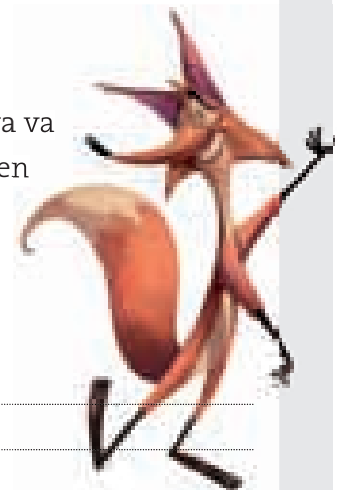
— No m'agraden! Encara són verds!

Moralitat:

Llegir i comprendre

Faula 3:

Una vegada una guineu va veure una serp adormida en una figuera a la vora d'un camí.

Envejant aquell cos tan allargat i pensant com podria igualar-lo, la guineu es va tombar a terra al costat de la serp i va estirar-se tant com va poder. Tan gran va ser l'esforç que va fer que al final, per vanitosa, es va partir en dues.

Moralitat:

.....

.....

Faula 4:

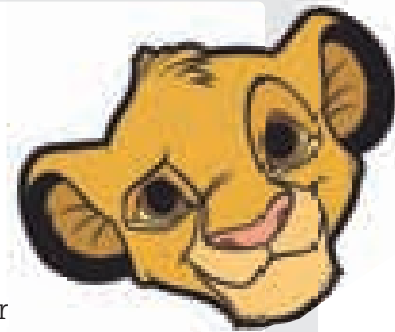
El rei lleó, cansat i vell, va caure malalt a la seva cova i la resta d'animals, excepte la guineu, anaren a veure'l. Aprofitant l'oportunitat de la visita, el llop li va dir:

— La guineu no demostra per a nostra altesa cap mena de respecte, i per això ni tan sols s'ha dignat a saludar o a preguntar per la vostra salut. En aquell precís instant va arribar la guineu, just a temps per sentir el que havia dit el llop. Llavors el lleó, enfurismat al veure-la, va rugir feroç; però ella va demanar la paraula per justificar-se i va dir:

— Digueu-me, d'entre totes les visites que aquí teniu, qui t'ha dut tan especial servei com el que he fet jo, que he buscat metges que amb la seva saviesa et receptessin un remei ideal per a curar-te? - I quin és aquest remei? Digues-m'ho immediatament! — va ordenar el lleó.

— Has de sacrificar el llop i posar-te la seva pell com a abric — va respondre la guineu. Immediatament el llop va ser condemnat a mort i la guineu, rient-se'n, va exclamar:

— Al patró no se l'ha de dur cap a la rancúnia, si no cap a la benevolència.

Moralitat:

.....

.....

Llegir i comprendre

13. Heus aquí una antiga faula contada en forma de rodolí. Llegeix-la amb atenció.

La cigala i la formiga

La Cigala, que es desviu
per cantar al llarg de l'estiu,
es trobà desprevinguda
quan el fred va ser més rude.
No tenia a l'aixopluc
cap tros de mosca, cap cuc.
La fam que passa l'obliga
a trucar a ca la Formiga,
i li pidola uns quants grans
per no caure morta abans
d'arribar al temps de la sega.

“En venir l'agost, agrega,
us pagaré, puntual,
interès i capital.”
La Formiga mai no fia;
aquest defecte, no el té.
“Pel bon temps, diu, ¿què vau fer
d'un cap a l'altre del dia?
–No us desplagui, a tota veu,
m'estava canta que canta.
–Cantàveu? Oh, com m'encanta;
molt bé, doncs, ara, balleu!”

Xavier Benguerel

14. En parelles, busqueu les idees principals del text.

Faula	Idees que extraiem del text
La Cigala, que es desviu per cantar al llarg de l'estiu, es trobà desprevinguda quan el fred va ser més rude.	La Cigala canta durant l'estiu...
No tenia a l'aixopluc cap tros de mosca, cap cuc. La fam que passa l'obliga a trucar a ca la Formiga, i li pidola uns quants grans per no caure morta abans d'arribar al temps de la sega.	

